

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 258g/2021

privind excepția de neconstituționalitate a
articolului 176 alin. (2) din Codul de procedură penală

*(emiterea mai multor mandate de arest în privința uneia și aceleiași
persoane în cauze penale diferite)*

CHIȘINĂU

22 martie 2022

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dnei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dnei Liuba ȘOVA,
dlui Nicolae ROȘCA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Marcel Lupu, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 18 noiembrie 2021,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 22 martie 2022, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află o sesizare privind excepția de neconstituționalitate a articolului 176 alin. (2) din Codul de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, ridicată de dl avocat Lucian Rogac, în interesele dlui Vladimir Plahotniuc, în dosarul nr. 14-629/2021, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dl judecător Veaceslav Martînenco de la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, în baza articolului 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Circumstanțele litigiului principal, așa cum au fost formulate de autorul excepției, pot fi rezumate după cum urmează:

4. Prin încheierile Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, din 11 octombrie 2019 și din 22 mai 2020, în privința dlui Vladimir Plahotniuc au fost emise două mandate de arest. Mandatele respective au fost emise în două cauze penale diferite, gestionate de Procuratura Anticorupție și de Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale.

5. La 5 noiembrie 2021, un procuror din cadrul Procuraturii Generale a depus la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, un demers prin care i-a solicitat judecătorului de instrucție aplicarea măsurii preventive sub formă de arest pe un termen de 30 de zile în privința dlui Vladimir Plahotniuc, învinuit într-un alt dosar penal.

6. La 16 noiembrie 2021, dl avocat Lucian Rogac a ridicat, în interesele dlui Vladimir Plahotniuc, excepția de neconstituționalitate a articolului 176 alin. (2) din Codul de procedură penală.

7. Printr-o încheiere din 16 noiembrie 2021, Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării ei.

B. Legislația pertinentă

8. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiție.”

Articolul 21 Prezumția nevinovăției

„Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 25 Libertatea individuală și siguranța persoanei

„(1) Libertatea individuală și siguranța persoanei sunt inviolabile.

(2) Percheziționarea, reținerea sau arestarea unei persoane sunt permise numai în cazurile și cu procedura prevăzute de lege.

(3) Reținerea nu poate depăși 72 de ore.

(4) Arestarea se face în temeiul unui mandat, emis de judecător, pentru o durată de cel mult 30 de zile. Asupra legalității mandatului se poate depune recurs, în condițiile legii, în instanța judecătorească ierarhic superioară. Termenul arestării poate fi prelungit numai de către judecător sau de către instanța judecătorească, în condițiile legii, cel mult până la 12 luni.

(5) Celui reținut sau arestat i se aduc de îndată la cunoștință motivele reținerii sau ale arestării, iar învinuirea – în cel mai scurt termen; motivele reținerii și învinuirea se aduc la cunoștință numai în prezența unui avocat, ales sau numit din oficiu.

(6) Eliberarea celui reținut sau arestat este obligatorie dacă motivele reținerii sau arestării au dispărut.”

9. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, sunt următoarele:

Articolul 176 Temeiurile pentru aplicarea măsurilor preventive

„(1) Măsurile preventive pot fi aplicate de către procuror, din oficiu ori la propunerea organului de urmărire penală, sau, după caz, de către instanța de judecată

numai în cazurile în care există suficiente temeiuri rezonabile, susținute prin probe, de a presupune că bănuitul, învinuitul, inculpatul ar putea să se ascundă de organul de urmărire penală sau de instanță, să exercite presiune asupra martorilor, să nimicească sau să deterioreze mijloacele de probă sau să împiedice într-un alt mod stabilirea adevărului în procesul penal, să săvârșească alte infracțiuni ori că punerea în libertate a acestuia va cauza dezordine publică. De asemenea, ele pot fi aplicate de către instanță pentru asigurarea executării sentinței.

(2) Arestarea preventivă și măsurile alternative de arestare se aplică numai persoanei care este învinuită, inculpată de săvârșirea unei infracțiuni pentru care legea prevede pedeapsa cu închisoare pe un termen mai mare de 3 ani și doar în condițiile prevăzute de prezentul cod.

[...].”

Articolul 185 Arestarea preventivă

„(1) Arestarea preventivă constă în deținerea învinuitului, inculpatului în stare de arest în locurile și în condițiile prevăzute de lege. Arestarea preventivă constituie o măsură excepțională și se dispune doar atunci când se demonstrează că alte măsuri nu sunt suficiente pentru a înlătura riscurile care justifică aplicarea arestării.

(2) Arestarea preventivă poate fi aplicată în cazurile și în condițiile prevăzute în art. 176, luând în considerare și dacă:

1) învinuitul, inculpatul nu are loc permanent de trai pe teritoriul Republicii Moldova;

3) învinuitul, inculpatul a încălcat condițiile altor măsuri preventive aplicate în privința sa ori a încălcat ordonanța de protecție în cazul violenței în familie;

4) există probe suficiente asupra faptului că învinuitul, inculpatul, aflându-se în libertate, prezintă un risc iminent pentru securitatea și ordinea publică.

[...].”

Articolul 195 Înlocuirea, revocarea sau încetarea de drept a măsurii preventive

„(1) Măsura preventivă aplicată poate fi înlocuită cu una mai aspră, dacă necesitatea acesteia este confirmată prin probe, sau cu una mai ușoară, dacă prin aplicarea ei se va asigura comportamentul respectiv al bănuितului, învinuitului, inculpatului, în scopul desfășurării normale a procesului penal și al asigurării executării sentinței.

(2) Măsura preventivă se revocă de către organul care a dispus-o în cazul în care au dispărut temeiurile pentru aplicarea acesteia.

(3) Măsura preventivă sub formă de arestare preventivă, arestare la domiciliu, liberare provizorie sub control judiciar și liberare provizorie pe cauțiune se înlocuiește sau, după caz, se revocă de judecătorul de instrucție sau, după caz, de instanța de judecată. În cazul în care, la etapa de urmărire penală, până la transmiterea cauzei la instanța de judecată spre examinare, procurorul care conduce sau, după caz, efectuează urmărirea penală consideră că măsura arestarea preventivă sau arestarea la domiciliu nu mai este justificată și temeiurile care au servit la aplicarea sau la prelungirea acesteia au decăzut, acesta revocă neîntârziat măsura arestării preventive sau arestării la domiciliu, punând în libertate persoana sau, după caz, aplicând, conform competenței sale, o altă măsură preventivă, și, în termen de până la 5 ore de la revocare, anunță judecătorul de instrucție care a aplicat sau, după caz, a prelungit măsura arestării preventive sau a arestării la domiciliu. În cazul în care termenul arestării a fost prelungit în condițiile art. 186 alin.(10¹), la dispunerea revocării

urmează a fi informat și procurorul ierarhic superior sau, după caz, Procurorul General sau adjunctul lui.

[...].”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

10. Autorul excepției menționează că articolul 176 alin. (2) din Codul de procedură penală nu reglementează situația persoanelor în privința căreia au fost emise mai multe mandate de arest în dosare penale diferite, mandate care nu au fost executate. Potrivit autorului, legea nu stabilește prioritatea executării acestor mandate în momentul reținerii persoanei. Totodată, în situația în care persoana va fi deținută pe baza unui mandat și va expira termenul de arest, nu este reglementat modul în care vor fi executate celelalte mandate.

11. De asemenea, autorul susține că, potrivit articolului 176 alin. (2) din Codul de procedură penală, arestul se aplică doar în privința unei persoane care este învinuită de comiterea unei infracțiuni pentru care legea prevede pedeapsa cu închisoare pe un termen mai mare de trei ani. În opinia sa, legislatorul a stabilit că severitatea pedepsei poate servi ca motiv care justifică aplicarea arestului, fapt incompatibil cu garanțiile dreptului la libertate.

12. Prin urmare, autorul excepției consideră că dispozițiile contestate sunt contrare articolelor 20, 21, 23, și 25 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

13. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

14. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, ține de competența Curții Constituționale.

15. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de apărătorul învinuitului. Astfel, sesizarea este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

16. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză care are ca obiect examinarea unui demers prin care se solicită aplicarea arestului preventiv. Având în vedere că articolul 176 alin. (2) din Codul de procedură penală se referă la condițiile aplicării arestului, Curtea consideră că acesta ar putea fi aplicat în acest caz. De asemenea, Curtea observă că, în raport cu criticile de neconstituționalitate prezentate de autorul excepției, prevederile contestate nu au făcut obiect al controlului de constituționalitate.

17. Autorul excepției a contestat prevederile în discuție din Codul de procedură penală, invocând pretinsa încălcare a articolelor 20 [*accesul liber la justiție*], 21 [*prezumția nevinovăției*], 23 [*dreptul fiecărui om de a-și*

cunoaște drepturile și îndatoririle] și 25 [*libertatea individuală și siguranța persoanei*] din Constituție.

18. Curtea reiterează că articolul 23 din Constituție nu poate fi invocat de sine stătător. Pentru a fi aplicabil articolul 23 din Constituție, autorul excepției de neconstituționalitate trebuie să demonstreze, în mod argumentat, existența unor ingerințe în drepturile fundamentale garantate de Constituție (a se vedea DCC nr. 16 din 15 februarie 2022, § 26).

19. Cu privire la incidența articolului 20 din Constituție, Curtea observă că autorul sesizării nu a argumentat relevanța acestei norme constituționale pentru examinarea prezentei cauze. Autorul sesizării face trimitere la articolul 20 din Constituție, fără a fundamenta contrarietatea dispozițiilor legale criticate cu acesta. Astfel, Curtea nu poate identifica în mod rezonabil nicio critică de neconstituționalitate raportată la articolul 20 din Constituție. Curtea a respins ca inadmisibile sesizările formulate de o manieră similară, precizând că simpla trimitere la un text din Constituție, fără explicarea pretensei neconformități cu acesta a prevederilor legale contestate, nu echivalează cu un argument (a se vedea DCC nr. 44 din 1 aprilie 2021, §§ 23, 25).

20. Cu privire la incidența articolului 21 din Constituție care garantează prezumția de nevinovăție, Curtea subliniază că acest principiu presupune că orice persoană acuzată de comiterea unui delict este prezumată nevinovată până atunci când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale. În același sens, potrivit articolului 6 § 2 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată până atunci când vinovăția sa va fi stabilită în mod legal. Astfel, Curtea subliniază că orice persoană este considerată nevinovată până la rămânerea definitivă a unei hotărâri judecătorești de condamnare (a se vedea DCC nr. 4 din 20 ianuarie 2020, § 22). Având în vedere că arestul urmărește doar un scop preventiv și nu unul punitiv, precum și faptul că la aplicarea acestei măsuri judecătorul nu se pronunță în privința vinovăției persoanei, Curtea nu poate reține, în acest caz, incidența articolului 21 din Constituție.

21. Autorul excepției a invocat și pretinsa încălcare a articolului 25 din Constituție. Acest articol garantează principiul inviolabilității libertății individuale și a siguranței persoanei, potrivit căruia nimeni nu poate fi reținut și arestat, decât în cazurile și în modul prevăzute de lege.

22. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că arestarea poate fi dispusă de către judecător doar dacă există o bănuială rezonabilă că acuzatul a comis infracțiunea care face obiectul urmăririi penale sau al judecării cauzei. Bănuiala rezonabilă trebuie să fie însoțită de existența unui motiv plauzibil (*i.e.* sustragerea de la judecată, afectarea înfăptuirii justiției, comiterea altor infracțiuni, producerea de dezordini publice) pentru privarea de libertate, *ca ultima ratio*, a celui acuzat de comiterea unei infracțiuni (a se vedea HCC nr. 27 din 30 octombrie 2018, §§ 67 și 70).

23. Curtea nu poate constata incidența articolului 25 din Constituție prin faptul că norma contestată nu reglementează situația persoanelor în privința căreia au fost emise mai multe mandate de arestare în dosare penale diferite și care nu au fost executate. Problema este una care ține de aplicarea cu bună-

credință a garanțiilor procesului penal. Curtea admite că o persoană poate comite mai multe infracțiuni în timp diferit și în locuri diferite și, prin urmare, motivele care justifică aplicarea arestului pot fi diferite. Astfel, în privința aceleiași persoane ar putea fi emise tot atâtea mandate de arest câte dosare penale are intentate. Tocmai pentru evitarea unor astfel de situații și în vederea analizării comprehensive a cauzelor penale, legislatorul a reglementat instituția conexității cauzelor penale (articolele 42 alin. (3) și 279¹ alin. (1) din Codul de procedură penală).

24. Totuși, Curtea nu exclude faptul că, în unele situații, circumstanțele cauzelor penale ar putea cere examinarea lor în mod separat, iar în privința aceleiași persoane să fie emise mai multe mandate de arest. Problema ridicată de autorul excepției cu privire la prioritatea și la ordinea executării acestor mandate ține de organizarea activității organelor de urmărire penală și a instituțiilor care pun în executare mandatele de arest. Pentru respectarea Constituției este necesar ca arestul să aibă la bază o bănuială rezonabilă că s-a comis infracțiunea, să existe motive care justifică privarea de libertate și să nu existe măsuri mai puțin intruzive care și-ar putea realiza scopul la fel de eficient.

25. Curtea observă că, potrivit articolului 195 alin. (3) teza a doua din Codul de procedură penală, în cazul în care, la etapa de urmărire penală, până la transmiterea cauzei la instanța de judecată spre examinare, procurorul care conduce sau, după caz, efectuează urmărirea penală consideră că arestarea preventivă sau arestarea la domiciliu nu mai este justificată și motivele care au stat la baza aplicării sau a prelungirii acesteia au decăzut, acesta revocă neîntârziat măsura arestării preventive sau arestării la domiciliu, punând în libertate persoana sau, după caz, aplicând, conform competenței sale, o altă măsură preventivă, și, în termen de până la cinci ore de la revocare, anunță judecătorul de instrucție care a aplicat sau, după caz, a prelungit măsura arestării preventive sau a arestării la domiciliu. Așadar, ține de competența procurorului să verifice, în permanență, în cursul urmăririi penale, caracterul justificat al menținerii arestării. De exemplu, în cazul în care o persoană în privința căreia au fost emise mai multe mandate de arest va fi reținută și, ulterior, deținută pe baza unuia dintre mandate, procurorii care conduc/exercită urmărirea penală în cauzele în care este învinuită persoana respectivă trebuie să verifice dacă, în cauzele gestionate de ei, arestarea mai este justificată, dacă mai persistă riscurile care au stat la baza aplicării acestei măsuri preventive. De altfel, potrivit jurisprudenței Curții Europene, arestarea trebuie să înceteze în momentul în care riscul care a impus privarea de libertate nu mai există, un factor relevant în acest sens fiind și întreaga durată a detenției (*S., V. și A. v. Danemarca* [MC], 22 octombrie 2018, § 161).

26. Astfel, Curtea observă că autorul excepției reclamă, de fapt, o problemă de interpretare și de aplicare a legii procesual-penale, care ține de competența organelor de urmărire penală, a instituțiilor care pun în executare mandatele de arest și a instanțelor de judecată.

27. De asemenea, Curtea nu poate constata incidența articolului 25 din Constituție prin faptul că articolul 176 alin. (2) din Codul de procedură penală stabilește că arestul se aplică doar în privința unei persoane care este învinuită

de comiterea unei infracțiuni pentru care legea prevede pedeapsa cu închisoare pe un termen mai mare de 3 ani.

28. Curtea menționează că severitatea pedepsei nu poate servi, în mod separat, ca motiv care justifică aplicarea arestului. Articolul 176 alin. (2) din Codul de procedură penală stabilește că arestul se aplică în condițiile prevăzute de cod. Așadar, pe lângă condiția severității pedepsei, la aplicarea arestului trebuie să se țină cont și de celelalte norme ale Codului de procedură penală (e.g. articolul 176 alin. (1), care prevede motivele aplicării măsurilor preventive, și articolul 185, care stabilește caracterul excepțional al măsurii arestului preventiv). Mai mult, pe baza principiului subsidiarității, judecătorii naționali au rolul de protectori principali ai drepturilor garantate de Convenția Europeană și, prin urmare, dețin competența aplicării directe a garanțiilor dreptului la libertate și la siguranță prevăzut în articolul 5 din Convenție.

29. Pe baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate în discuție este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* excepția de neconstituționalitate a articolului 176 alin. (2) din Codul de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, ridicată de dl avocat Lucian Rogac, în interesele dlui Vladimir Plahotniuc, în dosarul nr. 14-629/2021, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 22 martie 2022

DCC nr. 32

Dosarul nr. 258g/2021